

ВСТУП

6 лютого 2018 року був прийнятий Верховною радою Закон України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» № 2275-VIII . У відповідності до приписів п. 1 Глави VIII «Прикінцеві та перехідні положення» вказаного Закону він наразі повністю набув чинності (з 17.06.2018), за винятком ст. 23, що набуває чинності через один рік з дня набрання чинності цим Законом.

Таким чином слід констатувати, що законодавець у питаннях щодо господарських товариств, маючи на увазі мету впорядкувати правовідносини, пішов шляхом декодифікації.

Справа в тому, що враховуючи прийняття свого часу Закону України «Про акціонерні товариства», набуття чинності Законом України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» № 2275-VIII знаменувало одночасні зміни до інших нормативних актів. Так припинено дію Закону України «Про господарські товариства» у частині, що стосується товариств з обмеженою відповідальністю та товариств з додатковою відповідальністю (цей закон фактично є ровесником незалежності нашої держави), вилучені відровідні розділи і окремі статті з Цивільного та Господарського кодексів України та деяких інших нормативних актів. Відтепер вказані кодекси регулюють самі загальні питання щодо господарських товариств, при цьому їх норми й надалі різняться термінологічно і методично. Тобто повністю усунути недоліки регулювання не вдалось.

І хоча новітній Закон України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» осучаснив правове регулювання у певному секторі наявних правовідносин, проте шлях декодифікації і прийняття окремих законів, вилучення з кодексів цілих розділів викликають багато запитань з огляду на ідеологічні підходи до формування вітчизняного законодавства.

Відтепер так зване корпоративне законодавство України має такий вигляд:

- Закон України «Про господарські товариства» (те, що від закону залишилось);

- Закон України «Про акціонерні товариства»;
- Закон України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю»;
- Цивільний Кодекс України;
- Господарський Кодекс України;
- Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань».

Тепер хто відповідь на таке питання – який нормативний акт з цього переліку носить загальний характер і які акти є спеціальними? Потяг тихенько рушить в бік створення корпоративного кодексу?

Головним рушієм у прийнятті Законів «Про акціонерні товариства» і «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» була зовсім не гарна і логічна правова «архітектура» цілої отраслі законодавства, що не має «законної» назви (маємо на увазі корпоративне право і законодавство), а більш «земні» питання економічної, фінансової доцільності, значний вплив і затребуваність бізнес-складової. Й не у останню чергу бажання створити такий собі «майже європейський» нормативний акт.

Судячи зі змісту Пояснювальної записки до проекту Закону «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю», в авторів нормативного акту була наступна мета: «Вдосконалення регулювання відносин, які пов'язані зі створенням, діяльністю та припиненням товариств з обмеженою та додатковою відповідальністю. Усунення значних вад, які існують у чинному законодавстві, та приведення його у відповідність із нормами та концептуальними підходами, характерними для законодавчих актів Європейського Союзу та країн-членів ЄС. Прийняття окремого комплексного закону про товариства з обмеженою відповідальністю та споріднені з ними товариства з додатковою відповідальністю стане логічним продовженням шляху розвитку українського законодавства, закладеного прийняттям Закону України «Про акціонерні товариства», надасть можливість врегулювати відповідні відносини з належним ступенем деталізації, забезпечити необхідну гнучкість регулювання, усунути існуючі в діючих актах дублювання та розбіжності, дозволить значно покращити інвестиційний клімат та умови здійснення підприєм-

ницької діяльності». Чи вдалось це зробити? Чи все ж така робота є методом «тришкіної сорочки», тобто пошиття нового шляхом відрізання від старого, а це старе залишаючи з дірою? Слід признати – суцільні схвальні відгуки щодо новації, а зі старим що робити, куди ці лахміття пристроювати?

Оскільки критика законодавчої практики не кінцевою метою нашого посібника, то надалі пропонуємо більш практичні питання, які пов'язані зі створенням, діяльністю та припиненням товариств з обмеженою та додатковою відповідальністю, впливу нових законодавчих норм на практичні питання і правозастосування, проаналізувати і визначити вірогідний напрям розвитку цих сфер корпоративного права (хоча й тут право на помірну критику залишаємо за собою).

Це видання розраховано на правників, що спеціалізуються в галузі корпоративного права, суб'єктів підприємницької діяльності, нотаріусів і державних реєстраторів, студентів та викладачів юридичних факультетів вітчизняних навчальних закладів.

РОЗДІЛ 1
ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ І
ДОДАТКОВОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ».
ОСНОВНІ НОВЕЛИ І ВПЛИВ НА ПРАКТИЧНУ ДІЯЛЬНІСТЬ

ЗАКОН УКРАЇНИ
Про товариства з обмеженою та додатковою
відповідальністю

Глава І.
Загальні положення

Стаття 1. Сфера застосування Закону

1. Цей Закон визначає правовий статус товариств з обмеженою відповідальністю та товариств з додатковою відповідальністю (далі – товариство), порядок їх створення, діяльності та припинення, права та обов’язки їх учасників.

2. Правовий статус товариств з обмеженою відповідальністю та товариств з додатковою відповідальністю у сферах страхової та інвестиційної діяльності, в галузі виробництва сільськогосподарської продукції, а також в інших сферах діяльності, порядок їх створення, діяльності та припинення регулюються цим Законом з урахуванням особливостей, передбачених спеціальними законами.

3. Управління товариствами з обмеженою відповідальністю та товариствами з додатковою відповідальністю, у статутних капіталах яких є частка держави або органів місцевого самоврядування, регулюється цим Законом з урахуванням особливостей, передбачених спеціальними законами.

Стаття 2. Відповідальність учасників товариства, які не повністю внесли вклади

1. Учасники товариства, які не повністю внесли вклади, несуть солідарну відповідальність за його зобов'язаннями у межах вартості невнесеної частини вкладу кожного з учасників.

Стаття 3. Відповідальність товариства

1. Товариство несе відповідальність за своїми зобов'язаннями всім належним йому майном.

2. Товариство не відповідає за зобов'язаннями своїх учасників.

Стаття 4. Учасники товариства

1. Кількість учасників товариства не обмежується.

Стаття 5. Права учасників товариства

1. Учасники товариства мають такі права:

1) брати участь в управлінні товариством у порядку, передбаченому цим Законом та статутом товариства;

2) отримувати інформацію про господарську діяльність товариства;

3) брати участь у розподілі прибутку товариства;

4) отримати у разі ліквідації товариства частину майна, що залишилася після розрахунків з кредиторами, або його вартість.

2. Учасники товариства можуть мати інші права, передбачені законом та статутом товариства.

Стаття 6. Обов'язки учасників товариства

1. Учасники товариства зобов'язані:

1) дотримуватися статуту;

2) виконувати рішення загальних зборів учасників товариства.

2. Учасники можуть мати обов'язки, встановлені законом та статутом товариства.

Стаття 7. Корпоративний договір

1. Договір, за яким учасники товариства зобов'язуються реалізувати свої права та повноваження певним чином або утримуватися від їх реалізації (далі – корпоративний договір), є безвідплатним і вчиняється в письмовій формі. Корпоративний договір, який не відповідає цим вимогам, є нікчемним.

2. Дата укладення та строк дії корпоративного договору визначаються в договорі.

3. Корпоративний договір може передбачати умови або порядок визначення умов, на яких учасник має право або зобов'язаний купити або продати частку у статутному капіталі (її частину), а також визначати випадки, коли таке право або обов'язок виникає.

4. Корпоративний договір, яким встановлюється обов'язок учасників забезпечити голосування згідно з вказівками органів управління товариства, є нікчемним.

5. Зміст корпоративного договору не підлягає розкриттю і є конфіденційним, якщо інше не встановлено законом або договором. Корпоративний договір, стороною якого є держава, територіальна громада, державне або комунальне підприємство чи юридична особа, у статутному капіталі якої 25 і більше відсотків прямо або опосередковано належить державі або територіальній громаді, оприлюднюється протягом 10 днів з моменту його укладення шляхом розміщення на сайті відповідного органу державної влади, органу місцевого самоврядування.

6. Договір, укладений стороною корпоративного договору на порушення такого корпоративного договору, є нікчемним, якщо інша сторона за договором знала або мала знати про таке порушення.

Стаття 8. Безвідклична довіреність з корпоративних прав

1. У разі якщо довіреність видається з метою виконання або забезпечення виконання зобов'язань учасників як сторін корпоративного договору, предметом яких є права на частку у статутному капіталі або повноваження учасників, довіритель може зазначити у довіреності, що до закінчення її строку вона не може бути скасована

Зміст

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1	
ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ І ДОДАТКОВОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ». ОСНОВНІ НОВЕЛИ І ВПЛИВ НА ПРАКТИЧНУ ДІЯЛЬНІСТЬ.....	6
РОЗДІЛ 2	
КОРПОРАТИВНИЙ ДОГОВІР АБО ДОГОВІР ПРО РЕАЛІЗАЦІЮ ПРАВ УЧАСНИКІВ (ЗАСНОВНИКІВ) ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ.....	63
РОЗДІЛ 3	
ПЕРЕВАЖНЕ ПРАВО УЧАСНИКІВ ТОВ У ВИПАДКУ ВІДЧУЖЕННЯ ЧАСТКИ УЧАСНИКА ТОВ ТРЕТІМ ОСОБАМ. ЩО ЗМІНИВ НОВИЙ ЗАКОН	67
РОЗДІЛ 4	
ЗМІНЮЄМО СТАТУТ ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ У ВІДПОВІДНОСТІ ДО ВИМОГ ЗАКОНУ	74
РОЗДІЛ 5	
НОВАЦІЇ ЗА ЗАКОНОМ УКРАЇНИ «ПРО ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ І ДОДАТКОВОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ» СТОСОВНО ЗВЕРНЕННЯ СТЯГЕННЯ НА ЧАСТКУ УЧАСНИКА ТОВАРИСТВА.....	108
РОЗДІЛ 6	
ВПЛИВ НОВЕЛ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ТА ДОДАТКОВОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ» НА ПИТАННЯ СУДОВОЇ ПРАКТИКИ ІЗ КОРПОРАТИВНИХ СПОРІВ.....	112
РОЗДІЛ 7	
РОЗ'ЯСНЕННЯ МІНІСТЕРСТВА ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ ПРО ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ПОЛОЖЕНЬ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ТА ДОДАТКОВОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ»	118